

Antropologia religii

wybór esejów

tom III

ZAKŁAD ANTROPOLOGII HISTORYCZNEJ
INSTYTUT ARCHEOLOGII UNIwersYTETU WARSZAWSKIEGO

Warszawa 2003

Wybór tekstów: Arkadiusz Sołtysiak

Redakcja: Arkadiusz Sołtysiak

Skład: Arkadiusz Sołtysiak

Projekt okładki: Elżbieta Jaskulska

Ilustracje dostarczone przez autorów

© Zakład Antropologii Historycznej,
Instytut Archeologii Uniwersytetu Warszawskiego

Warszawa 2003

ISBN 83-907360-8-X

Druk: *Scanner*, ul. Hebanowa 16, 87-100 Toruń

Spis treści

Wprowadzenie.....	5
<i>Arkadiusz Soltysiak</i> Kilka uwag na temat kultury, ewolucjonizmu i symboliki liczb	7
<i>Justyna Kościńska</i> Symbolika oczu w starożytnej Mezopotamii.....	21
<i>Krzysztof Jakubiak</i> Ewolucja religii starożytnego Iranu.....	53
<i>Bartosz Wiśniewski</i> Asmodeusz.....	103
<i>Przemysław Dulęba</i> Osoby bóstwa w wybranych systemach gnostyckich a kształtowanie się chrześcijańskiej koncepcji Trójcy Świętej.....	117
<i>Katarzyna Bielawska</i> Roślina Jogi w tantrycznej jodze Kuṇḍalinī.....	145
<i>Arkadiusz Soltysiak</i> Dziewiątka w kulturze Normanów	167
<i>Jarosław Żralka</i> Kilka uwag na temat <i>k'uhul ahaw</i> , legitymizacji jego władzy i stroju królewskiego u Majów	185
<i>Katarzyna Bielawska</i> Znaczenie alkoholu w rytuałach Asatru	209

Wprowadzenie

Trzeci tom serii "Antropologii religii" zawiera dziewięć tekstów, z których większość powstała w ramach bloku specjalizacyjnego o tej samej nazwie, działającego od czterech lat w Instytucie Archeologii UW i prowadzonego wspólnie przez prof. Andrzeja Wiercińskiego i prof. Mariusza Ziółkowskiego. Artykuły zostały w miarę możliwości uporządkowane według klucza chronologiczno–terytorialnego: od starożytnego i średniowiecznego Wschodu przez Skandynawię i Mezoamerykę po współczesność.

Zbiór otwiera esej na temat symboliki liczb, który został przedstawiony podczas inauguracyjnego proseminarium z antropologii religii w roku akademickim 2001/2002, poświęconego numerologii i symbolice liczb. Był ów tekst pomyślany jako swego rodzaju wprowadzenie do tematu zajęć. Z tego samego proseminarium pochodzi tekst Przemysława Dulęby o kształtowaniu się chrześcijańskiej koncepcji Trójcy Świętej. Również artykuł o symbolice dziewiątki w kulturze Normanów, pierwotnie opublikowany w innym miejscu w języku angielskim, został w AR–3 umieszczony ze względu na swój ścisły związek z tematem owego proseminarium, podczas którego zresztą był prezentowany. Niestety, pierwotny zamysł opublikowania całego zbioru opracowań na temat numerologii nie mógł być zrealizowany.

Oprócz trzech tekstów dotyczących liczb, w AR–3 znalazło się również opracowanie Katarzyny Bielawskiej na temat znaczenia alkoholu w rytuałach neopogańskich. Był to pierwotnie referat wygłoszony podczas tego samego proseminarium z antropologii religii, tym razem w roku akademickim 2000/2001, kiedy tematem przewodnim była ofiara.

Kolejne dwa artykuły są skróconymi wersjami prac licencjackich. Licencjat Justyny Kościńskiej na temat symboliki oka w starożytnej Mezopotamii został napisany pod kierunkiem dr. Franciszka M. Stępniewskiego, w ramach proseminarium z archeologii Bliskiego Wschodu. Z kolei praca Katarzyny Bielawskiej na temat jogi Kuṇḍalinī ma bezpośredni związek z blokiem "Antropologia religii"; jej promotorem był prof. Mariusz Ziółkowski, a recenzentem prof. Maria Krzysztof Byrski z Instytutu Orientalistyki UW.

Co poza tym zawiera zbiór AR–3? Można w nim znaleźć jeszcze artykuł Bartosza Wiśniewskiego o Asmodeuszu, będący przetworzonym fragmentem pracy magisterskiej na temat demonologii biblijnej, napisanej pod kierunkiem prof. Andrzeja Wiercińskiego. Również częścią rozprawy magisterskiej jest artykuł Jarosława Żrali o legitymizacji władzy u Majów. Ostatnim – co nie znaczy, że najmniej ciekawym – tekstem jest długi artykuł przeglądowy Krzysztofa Jakubiaka (Zakład Archeologii Bliskiego Wschodu

IA UW) na temat religii starożytnego Iranu. Artykuł ten stanowi rozszerzony i usystematyzowany zapis wykładu wygłoszonego podczas seminarium z antropologii religii w roku akademickim 2001/2002.

Tak w wielkim skrócie wygląda zawartość niniejszego zbioru. Na zakończenie chciałbym podziękować członkom Koła Naukowego Studentów Antropologii Religii "Axis Mundi", a zwłaszcza Katarzynie Bielawskiej i Maciejowi Szymkiewiczowi, którzy pomogli w wydaniu AR-3 i jako przedstawiciele Koła zobowiązali się, że przejmą na siebie trud publikowania kolejnych tomów w formie recenzowanego rocznika.

Warszawa, 1 kwietnia 2003

Arkadiusz Soltysiak